EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 05 12
COM(2025) 238 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

kuria patvirtinamas Bulgarijos nacionalinis vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

kuria patvirtinamas Bulgarijos nacionalinis vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnį,

atsižvelgdama į Reglamentą (ES) 2024/1263, ypač į jo 17 straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos rekomendaciją,

kadangi:

BENDROSIOS PASTABOS

(1) 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojo reformuota ES ekonomikos valdymo sistema. Pagrindiniai reformuotos ES ekonomikos valdymo sistemos elementai yra Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros[1] kartu su iš dalies pakeistu Reglamentu (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo[2] ir iš dalies pakeista Tarybos direktyva 2011/85/ES dėl valstybių narių biudžeto sistemų[3]. Sistemos tikslas – užtikrinti valstybės skolos tvarumą ir tvarų bei integracinį augimą vykdant reformas ir investicijas. Ja valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę ir skiriamas dėmesys vidutinės trukmės laikotarpiui ir veiksmingam bei nuosekliam taisyklių laikymosi užtikrinimui.

(2) Naujosios ekonomikos valdymo sistemos pagrindas yra nacionaliniai vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniai struktūriniai planai, kuriuos valstybės narės pateikia Tarybai ir Komisijai. Planais siekiama dviejų tikslų: i) užtikrinti, kad iki koregavimo laikotarpio pabaigos valdžios sektoriaus bendroji skola imtų patikimai mažėti arba liktų apdairaus lygio ir kad valdžios sektoriaus deficitas vidutinės trukmės laikotarpiu būtų sumažintas ir išliktų mažesnis už 3 % BVP pamatinę vertę, ir ii) užtikrinti, kad būtų įgyvendintos reformos ir investicijos, kuriomis reaguojama pagrindinius Europos semestro metu nustatytus iššūkius ir atsižvelgiama į bendrus ES prioritetus. Tuo tikslu kiekviename plane turi būti pateiktas vidutinės trukmės įsipareigojimas laikytis

[1] 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97, (OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97, (OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamentas (ES) 2024/1264, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo, (OL L, 2024/1264, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

[3] 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva (ES) 2024/1265, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms, (OL L, 2024/1265, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

grynųjų išlaidų[4] plano, kuriuo veiksmingai nustatomas biudžeto apribojimas plano įgyvendinimo laikotarpiu, apimančiu ketverius ar penkerius metus (priklausomai nuo įprastos valstybės narės teisėkūros institucijos kadencijos trukmės). Be to, plane turi būti paaiškinta, kaip valstybė narė užtikrins, kad būtų įgyvendintos reformos ir investicijos, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro kontekste, visų pirma konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose (jei taikytina, įskaitant tas, kurios susijusios su makroekonominio disbalanso procedūra), nustatytus iššūkius, ir kaip valstybė narė atsižvelgs į bendrus Sąjungos prioritetus. Fiskalinio koregavimo laikotarpis apima ketverių metų laikotarpį ir gali būti pratęstas ne ilgiau kaip trejais metais, jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas, atitinkančias Reglamente (ES) 2024/1263 nustatytus kriterijus.

(3) Pateikus planą, Komisija turi įvertinti, ar jis atitinka Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus.

(4) Remdamasi Komisijos rekomendacija, Taryba turi priimti rekomendaciją, kurioje nustatomas atitinkamos valstybės narės grynųjų išlaidų planas ir, kai taikytina, pritaria reformų ir investicijų įsipareigojimams, kuriais grindžiamas fiskalinio koregavimo laikotarpio pratęsimas.

PASTABOS DĖL BULGARIJOS NACIONALINIO VIDUTINĖS TRUKMĖS LAIKOTARPIO FISKALINIO STRUKTŪRINIO PLANO

(5) 2025 m. vasario 27 d. Bulgarija Tarybai ir Komisijai pateikė savo nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Jis pateiktas du kartus pratęsus Reglamento (ES) 2024/1263 36 straipsnyje nustatytą terminą, kaip susitarta su Komisija, atsižvelgiant į Bulgarijos nurodytas priežastis, t. y. poreikį suderinti pateikimo laiką su politiniu ciklu, nes tai suteiktų Bulgarijai galimybę pateikti tvirtu politiniu įsipareigojimu pagrįstą planą.

Procesas iki plano pateikimo

(6) Prieš pateikdama savo planą Bulgarija paprašė techninės informacijos[5]. Ją Komisija pateikė 2025 m. sausio 24 d. ir paskelbė 2025 m. vasario 27 d.[6] Techninė informacija rodo 2028 m. struktūrinio pirminio balanso lygį, kuris yra būtinas siekiant užtikrinti, kad valdžios sektoriaus deficitas vidutinės trukmės laikotarpiu išliktų mažesnis nei 3 % BVP, o valdžios sektoriaus bendroji skola vidutinės trukmės laikotarpiu išliktų

---

[4] Grynosios išlaidos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnyje, t. y. valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus i) palūkanų išlaidas, ii) diskrecines pajamų priemones, iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų, iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų programų finansavimui, v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

[5] Valstybėms narėms ir Ekonomikos ir finansų komitetui perduotos išankstinės gairės apima techninę informaciją i) be koregavimo laikotarpio pratęsimo ir su juo (atitinkamai apimančią 4 ir 7 metus) ir ii) su atsparumo deficitui apsaugos priemone ir be jos. Jos taip pat apima pagrindines pradines sąlygas ir pagrindines prielaidas, naudojamas Komisijos vidutinės trukmės laikotarpio valdžios sektoriaus skolos prognozavimo sistemoje. Techninė informacija apskaičiuota pagal metodiką, aprašytą Komisijos *2023 m. skolos tvarumo stebėsenos ataskaitoje* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Ji grindžiama Europos Komisijos 2024 m. rudens prognoze ir jos vidutinės trukmės laikotarpio pratęsimu iki 2033 m., o ilgalaikis BVP augimas ir su visuomenės senėjimu susijusios išlaidos atitinka bendrą Komisijos ir Tarybos *2024 m. ataskaitą dėl senėjimo* (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

[6] https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#bulgaria

mažesnė nei 60 % BVP, net jei po 4 metų koregavimo laikotarpio nebus imtasi tolesnių biudžeto priemonių. Vidutinės trukmės laikotarpis apibrėžiamas kaip dešimties metų laikotarpis po koregavimo laikotarpio pabaigos. Techninė informacija buvo parengta ir valstybėms narėms perduota pagal du scenarijus: scenarijų, apimantį suderinamumą su atsparumo deficitui apsaugos priemone pagal Reglamento (ES) 2024/126 9 straipsnio 3 dalį, ir scenarijų be šios apsaugos priemonės. Bulgarijai skirtoje techninėje informacijoje nustatyta, kad, siekiant laikytis taikytinų fiskalinių taisyklių per 4 metų koregavimo laikotarpį ir remiantis Komisijos prielaidomis, struktūrinis pirminis balansas koregavimo laikotarpio pabaigoje (2028 m.) (scenarijus be atsparumo deficitui apsaugos priemonės) turėtų sudaryti ne mažiau kaip 2,1 % BVP, kaip nurodyta toliau pateiktoje lentelėje. Įtraukus atsparumo deficitui apsaugos priemonę, struktūrinis pirminis balansas koregavimo laikotarpio pabaigoje (2028 m.) sudarytų ne mažiau kaip 0,9 % BVP. Tačiau Bulgarijai netaikomas reikalavimas dėl atsparumo deficitui apsaugos priemonės.

1 lentelė. Komisijos Bulgarijai pateikta techninė informacija

Paskutiniai koregavimo laikotarpio metai	2028 m.
Mažiausia struktūrinio pirminio balanso vertė (% BVP), scenarijus be atsparumo deficitui apsaugos priemonės	−2,1
Pateikiama tik susipažinti: mažiausia struktūrinio pirminio balanso vertė (% BVP), scenarijus su atsparumo deficitui apsaugos priemone	−0,9

Šaltinis: Komisijos skaičiavimai.

(7) Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 12 straipsnį 2024 m. rugsėjo–spalio mėn. ir 2025 m. sausio–vasario mėn. vyko Bulgarijos ir Komisijos techninis dialogas[7]. Dialoge daugiausia dėmesio skirta Bulgarijos numatytam grynųjų išlaidų planui ir jo pagrindinėms prielaidoms (visų pirma potencialaus augimo ir infliacijos), taip pat numatomam reformų ir investicijų, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro kontekste nustatytus iššūkius ir bendrus Sąjungos prioritetus, kurie apima sąžiningą žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, socialinį ir ekonominį atsparumą, energetinį saugumą ir gynybos pajėgumų stiprinimą, įgyvendinimui.

(8) Remiantis Bulgarijos plane pateikta informacija, 2025 m. vasario mėn. pagal Reglamento (ES) 2024/1263 11 straipsnio 3 dalį ir 36 straipsnio 1 dalies c punktą Bulgarija konsultavosi su pilietine visuomene, socialiniais partneriais, regionų valdžios institucijomis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais. Remiantis Bulgarijos plane pateikta informacija, dėl plano konsultuotasi su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais: nuo socialinių partnerių iki pilietinės visuomenės, akademinės bendruomenės, verslo organizacijų ir nevyriausybinių organizacijų atstovų.

[7] Dialogas buvo sustabdytas siekiant suderinti plano pateikimo laiką su politiniu ciklu ir suteikti Bulgarijai galimybę pateikti tvirtu politiniu įsipareigojimu grindžiamą planą.

(9) Šį planą 2025 m. vasario 26 d. priėmė Bulgarijos Ministrų Taryba ir jis nusiųstas Bulgarijos Respublikos Nacionaliniam Susirinkimui.

Kiti susiję procesai

(10) 2024 m. spalio 21 d. Taryba Bulgarijai Europos semestro kontekste pateikė įvairių konkrečiai jai skirtų rekomendacijų[8].

(11) 2025 m. vasario 25 d. Bulgarija pateikė prašymą įvertinti konvergenciją pagal SESV 140 straipsnio 1 dalį, kad 2026 m. sausio 1 d. galėtų prisijungti prie euro zonos. 2025 m. birželio 4 d. paskelbtame Komisijos vertinime taip pat atsižvelgta į viešųjų finansų kriterijų.

(12) 2025 m. gegužės 2 d. Bulgarija paprašė aktyvuoti nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, kad būtų atsižvelgta į didesnes gynybos išlaidas, pagal Reglamento (ES) 2024/1263 26 straipsnio 1 dalį ir 2025 m. kovo 19 d. Komisijos komunikatą (C(2025)2000 *final*).

PLANO SANTRAUKA IR KOMISIJOS ATLIKTAS JO VERTINIMAS

(13) Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 16 straipsnį Komisija planą įvertino taip:

Aplinkybės: makroekonominė ir fiskalinė padėtis ir perspektyva

(14) Dėl privataus vartojimo 2024 m. Bulgarijos ekonominė veikla išaugo 2,8 %. Pagal Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozę, didėjant eksportui ir viešosioms investicijoms, 2025 m. realusis BVP turėtų padidėti 2,9 %. Numatoma, kad 2026 m. realusis BVP padidės 3 %, nes investicijos toliau didės, o kitų paklausos komponentų augimas išliks stabilus. Numatoma, kad prognozės laikotarpiu (t. y. 2025–2026 m.) potencialiojo BVP augimas Bulgarijoje išliks palyginti spartus, nors ir mažės, nes jį lems didelės investicijos, kurias iš dalies kompensuos nepalankios demografinės tendencijos. 2024 m. nedarbo lygis buvo 4,2 % ir Komisija prognozuoja, kad 2025 m. jis sieks 4 % ir 2026 m. – 3,8 %. Prognozuojama, kad infliacija (BVP defliatorius) nuo 2024 m. buvusio 6,5 % lygio sumažės ir 2025 m. pasieks 2,3 %, o 2026 m. – 2,8 %.

(15) Kalbant apie fiskalinius pokyčius, 2024 m. Bulgarijos valdžios sektoriaus deficitas sudarė 3 % BVP. Pagal Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozę jis turėtų pasiekti 2,8 % BVP 2025 m. ir, remiantis nesikeičiančios politikos prielaida, išlikti 2,8 % 2026 m. Į Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozę nebuvo įtrauktas Bulgarijos 2025 m. biudžeto projektas, kurį Nacionalinis Susirinkimas priėmė 2025 m. kovo 21 d. 2024 m. pabaigoje valdžios sektoriaus bendroji skola buvo 24,1 % BVP. Pagal Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozę numatoma, kad skolos santykis 2025 m. pabaigoje sumažės iki 23,1 % BVP, o 2026 pabaigoje vėl padidės iki 24,5 %. Komisijos fiskalinėje prognozėje neatsižvelgiama į vidutinės trukmės laikotarpio planuose nustatytus politikos įsipareigojimus, kol jie nebus pagrįsti patikimai paskelbtomis ir pakankamai tiksliomis konkrečiomis politikos priemonėmis.

[8] 2024 m. spalio 21 d. Tarybos rekomendacija dėl Bulgarijos ekonominės, biudžeto, užimtumo ir struktūrinės politikos, OL C C/2024/6809, 2024 11 29.

Plane pateiktas grynųjų išlaidų planas ir pagrindinės makroekonominės prielaidos

(16) Bulgarijos nacionalinis vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas apima 2025–2028 m. laikotarpį ir jame pateikiamas ketverių metų fiskalinis koregavimas.

(17) Plane pateikiama visa informacija, kurios reikalaujama pagal Reglamento (ES) 2024/1263 13 straipsnį.

(18) Plane įsipareigojama laikytis 2 lentelėje nurodyto grynųjų išlaidų plano, atitinkančio 4,9 % vidutinį grynųjų išlaidų augimą 2025–2028 m. Techninė informacija (darant prielaidą, kad taikomas linijinio koregavimo planas) dera su 5,1 % vidutiniu grynųjų išlaidų augimu 2025–2028 m. koregavimo laikotarpiu. Pranešama, kad pagal plane numatytą grynųjų išlaidų planą koregavimo laikotarpio pabaigoje (2028 m.) struktūrinis pirminis balansas sudarys −1,8 % BVP. Šis dydis yra didesnis už 2025 m. sausio 24 d. Komisijos techninėje informacijoje nurodytą 2028 m. BVP mažiausią struktūrinio pirminio balanso lygį, kuris yra −2,1 %[9].

2 lentelė. Bulgarijos plane pateiktas grynųjų išlaidų planas ir pagrindinės prielaidos

	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	Vidurkis plano galiojimo laikotarpiu 2025–2028 m.
Grynųjų išlaidų augimas (metinis, %)	6,2	4,9	4,4	4,0	4,9
Grynųjų išlaidų augimas (bendras, nuo 2024 bazinių metų, %)	6,2	11,4	16,3	21,0	nėra
Potencialiojo BVP augimas (%)	2,8	2,6	2,5	2,4	2,6
Infliacija (BVP defliatoriaus augimas) (%)	3,9	2,6	2,3	2,1	3,5

Šaltinis: Bulgarijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas ir Komisijos skaičiavimai.

[9] Scenarijuje be atsparumo deficitui apsaugos priemonės.

Plano grynųjų išlaidų įsipareigojimų poveikis valdžios sektoriaus bendrajai skolai

(19) Jei plane numatytas grynųjų išlaidų planas ir pagrindinės prielaidos pasitvirtintų, valdžios sektoriaus bendroji skola pagal planą koregavimo laikotarpiu palaipsniui didėtų nuo 24,2 % BVP 2024 m. iki 30,8 % BVP koregavimo laikotarpio pabaigoje, kaip nurodyta toliau pateiktoje lentelėje. Vidutinės trukmės laikotarpiu, t. y. 10 metų po koregavimo laikotarpio pabaigos, tai galėtų reikšti, kad valdžios sektoriaus bendroji skola palaipsniui padidėtų iki 45,3 % 2038 m.

3 lentelė. Bulgarijos plane pateikti valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir balanso pokyčiai

	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2038 m.
Valdžios sektoriaus skola (% BVP)	24,2	25,8	27,4	29,1	30,8	45,3
Valdžios sektoriaus balansas (% BVP)	−3,0	−3,0	−2,9	−2,9	−2,9	−2,9

(1) Šaltinis: Bulgarijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas.

Taigi, pagal planą valdžios sektoriaus bendroji skola vidutinės trukmės laikotarpiu liktų gerokai mažesnė už Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę. Todėl, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, plane pateiktas grynųjų išlaidų planas dera su skolos reikalavimu, nustatytu Reglamento (ES) 2024/1263 16 straipsnio 2 dalyje.

Plano grynųjų išlaidų įsipareigojimų poveikis valdžios sektoriaus balansui

(20) Remiantis plano grynųjų išlaidų planu ir prielaidomis, valdžios sektoriaus deficitas koregavimo laikotarpiu šiek tiek sumažėtų iki 2,9 % BVP. Taigi, pagal planą valdžios sektoriaus balansas koregavimo laikotarpio pabaigoje (2028 m.) neviršytų 3 % BVP pamatinės vertės. Be to, per dešimt metų po koregavimo laikotarpio (t. y. iki 2038 m.) valdžios sektoriaus deficitas neviršytų 3 % BVP. Todėl, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, plane pateiktas grynųjų išlaidų planas dera su deficito reikalavimu, nustatytu Reglamento (ES) 2024/1263 16 straipsnio 2 dalyje.

Makroekonominės plano prielaidos

(21) Planas grindžiamas prielaidomis, kurios skiriasi nuo 2025 m. sausio 24 d. Bulgarijai perduotų Komisijos prielaidų. Visų pirma plane taikomos skirtingos prielaidos dėl šešių kintamųjų, t. y. 2024 m. struktūrinio pirminio balanso pradinės būklės, potencialiojo BVP augimo, BVP defliatoriaus augimo, 2024 m. skolos ir BVP santykio pradinės būklės, nominaliųjų numanomų palūkanų normų ir atsargų ir srautų koregavimo. Toliau pateikiamas šių prielaidų skirtumų vertinimas. Vertinime

atsižvelgiama į 2024 m. galutinius duomenis, paskelbtus po plano pateikimo, todėl baziniai rekomendacijos metai perkeliami į 2024 m.

Prielaidų skirtumai, turintys didžiausią poveikį vidutiniam grynųjų išlaidų augimui, išvardyti toliau kartu su kiekvieno atskirai vertinamo skirtumo įvertinimu.

- Plane daroma prielaida, kad 2024 m. struktūrinis pirminis balansas bus –2,5 % BVP, t. y. 0,4 procentinio punkto mažesnis nei išankstinėse gairėse numatytas struktūrinis pirminis balansas. Todėl plane numatytas mažesnis vidutinis grynųjų išlaidų augimas koregavimo laikotarpiu, palyginti su Komisijos prielaidomis. Labiau neigiama prielaida dėl struktūrinio pirminio balanso, kuri reiškia didesnį numatomą 3 % BVP nominalųjį fiskalinį deficitą 2024 m., atspindi naujausius turimus biudžeto vykdymo duomenis. Vėliau šis 2024 m. nominaliojo deficito rezultatas buvo patvirtintas. Todėl ši prielaida laikoma tinkamai pagrįsta.
- Plane atsižvelgiama į tai, kad 2024 m. nominalioji numanoma palūkanų norma padidėjo, ir daroma prielaida, kad ji ir toliau viršys išankstinėse gairėse nustatytus lygius. Todėl plane numatytas mažesnis vidutinis grynųjų išlaidų augimas koregavimo laikotarpiu, palyginti su Komisijos prielaidomis. Palūkanų normos apskaičiuojamos remiantis faktiniais palūkanų mokėjimais ir valdžios sektoriaus bendrosios skolos lygiais ir jomis atsižvelgiama į 2024 m. ir 2025 m. sausio mėn. išleistos naujos skolos palūkanų normas. Todėl ši prielaida laikoma tinkamai pagrįsta.
- Plane daroma prielaida, kad potencialiojo BVP augimas 2024 m. bus mažesnis, nei numatoma išankstinėse gairėse, bet viršys Komisijos prielaidas 2025–2033 m., todėl 2025–2038 m. vidutinis potencialiojo BVP augimas bus 2 %, palyginti su išankstinėse gairėse nurodytu 1,9 %. Tai prisideda prie šiek tiek didesnio plane numatyto vidutinio grynųjų išlaidų augimo (apytiksliai 0,1) koregavimo laikotarpiu, palyginti su Komisijos prielaidomis. Bulgarija savo plane nurodo, kad šį skirtumą iš esmės galima paaiškinti didesniu dalyvavimo darbo rinkoje lygiu ir investicijų augimu, visų pirma viešajame sektoriuje. Preliminarūs 2024 m. užimtumo rodikliai yra didesni, nei numatyta Komisijos 2024 m. rudens prognozėje, o tai rodo, kad potencialiam augimui apskaičiuoti naudojamo darbo veiksnio nuokrypis yra pagrįstas. Plane pateikta viešųjų investicijų prielaida iš esmės grindžiama politika ir, atrodo, atitinka politikos gaires, kaip patvirtinta ir priimtame 2025 m. biudžete. Apskritai laikoma, kad šiais dviem veiksniais pagrįstas nuokrypis yra pagrįstas.
- Plane daroma prielaida, kad BVP defliatoriaus augimas 2024 m. bus 6,4 %, t. y. 1,6 procentinio punkto didesnis, nei numatyta išankstinėse gairėse, 2025 m. ir toliau viršys Komisijos prielaidas, o vėliau sumažės daugiau nei išankstinėse gairėse nurodyta 2026 m. vertė. Tai prisideda prie šiek tiek didesnio plane numatyto vidutinio grynųjų išlaidų augimo (apytiksliai 0,1) koregavimo laikotarpiu, palyginti su Komisijos prielaidomis. Didesnis BVP defliatorius 2024 m. yra pagrįstas naujausiais nacionalinių sąskaitų duomenimis, iš kurių matyti didesnis BVP defliatoriaus padidėjimas 2024 m., palyginti su Komisijos prielaidomis. 2025 m. nuokrypį nuo išankstinių gairių galima paaiškinti 2024 m. antrojo pusmečio didesnio BVP defliatoriaus perkeliamuoju poveikiu. Kalbant apie 2025 m., pažymėtina, kad nei Komisijos prielaidose, nei Bulgarijos plane nebuvo visiškai atsižvelgta į duonos, miltų ir restoranų paslaugų PVM tarifų atkūrimą, elektros energijos kainų šuolius namų ūkiams ir kitokį kainų padidėjimą 2025 m. sausio mėn. Jei būtų atsižvelgta į šiuos pokyčius, vidutinis grynųjų išlaidų augimas koregavimo laikotarpiu padidėtų. Kalbant apie 2026 m., plane nurodytas mažesnis BVP defliatorius, palyginti su

išankstinėmis gairėmis, yra susijęs su prielaida, kad darbo užmokestis didės nuosaikiau. Plane numatomas mažesnis darbo užmokesčio padidėjimas 2026 m. atspindi numatomą didesnį dalyvavimo darbo rinkoje lygį, kurį pateisina didesnis užfiksuotas 2024 m. dalyvavimo darbo rinkoje lygis, palyginti su išankstinėmis gairėmis. Todėl prielaidos dėl didesnių BVP defliatorių 2024 ir 2025 m. ir mažesnio BVP defliatoriaus 2026 m. laikomos tinkamai pagrįstomis.

Likę prielaidų dėl skolos ir atsargų ir srautų koregavimo skirtumai ir neseniai paskelbti atitinkami makrofiskaliniai rodikliai neturi didelio poveikio vidutiniam grynųjų išlaidų augimui, palyginti su Komisijos prielaidomis.

Atsižvelgus į visus prielaidų skirtumus, vidutinis grynųjų išlaidų augimas plane yra mažesnis nei techninėje informacijoje nurodytas vidutinis grynųjų išlaidų augimas.

Komisija į pirmiau pateiktą plano prielaidų vertinimą atsižvelgs ateityje vertindama, ar laikomasi grynųjų išlaidų plano.

Fiskalinė plano strategija

(22) Remiantis plane pateikta orientacine fiskaline strategija, įsipareigojimai dėl grynųjų išlaidų bus daugiausia vykdomi diskrecinėmis pajamas didinančiomis priemonėmis. Kalbant apie pajamas, vieni iš fiskalinius tikslus labiausiai padedančių įgyvendinti elementų – priemonės, kuriomis siekiama gerinti prievolių vykdymą ir užkirsti kelią mokestiniam sukčiavimui bei mokesčių slėpimui ir su jais kovoti. Tikimasi, kad dėl papildomų pajamų priemonių padidės socialinės įmokos, įskaitant didžiausių draudžiamųjų pajamų ribos padidinimą ir planuojamą darbo stažo pensijai gauti padidinimą. Galiausiai plane minimas planuojamas akcizų už tabaką ir tabako gaminius didinimas. Kalbant apie išlaidas, reikšmingų konsolidavimo priemonių nenumatyta, tačiau, atsižvelgiant į naujausias tendencijas, planuojama toliau didinti išlaidas.

(23) Politikos priemonių, kurios turi būti priimtos, apibrėžimas turi būti patvirtinamas arba koreguojamas ir kiekybiškai įvertinamas metiniuose biudžetuose. Kai kurios priemonės buvo nurodytos 2025 m. biudžete, kurį Nacionalinis Susirinkimas priėmė 2025 m. kovo 21 d., o kitos priemonės turėtų būti patvirtintos būsimuose biudžetuose. 2025 m. planuojamos pajamų priemonės apima didžiausių draudžiamųjų pajamų padidinimą, tabako ir tabako gaminių akcizo tarifo padidinimą, akcizus, taip pat lengvatinių PVM tarifų, taikomų įvairių kategorijų prekėms ir paslaugoms, panaikinimą. Kalbant apie išlaidų priemones, planuojama didinti atlyginimus gynybos srityje ir biudžetinių organizacijų darbuotojams. Planuojamas išlaidų pensijoms didinimas, be kita ko, susijęs su naujai paskirtų pensijų skaičiaus ir pensijų priedų padidėjimu. Kartu esama rizikos, susijusios su plane numatytos orientacinės fiskalinės strategijos įgyvendinimu, nes apskritai trūksta išsamios informacijos apie orientacinės strategijos struktūrą, menkai nuspėjamos pajamos, gaunamos taikant kovos su mokesčių slėpimu ir vengimu priemones, taip pat kliaujamasi *ad hoc* finansavimo šaltiniais, pavyzdžiui, valstybės valdomų įmonių dividendais.

Plane numatomos reformos ir investicijos, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro kontekste nustatytus iššūkius ir atsižvelgiama į bendrus Sąjungos prioritetus

(24) Plane aprašomi politikos ketinimai, susiję su reformomis ir investicijomis, kuriomis siekiama reaguoti į pagrindinius Europos semestro kontekste, visų pirma konkrečiai

šaliai skirtose rekomendacijose (KŠSR), nustatytus iššūkius ir atsižvelgti į bendrus ES prioritetus. Į planą įtraukta daugiau nei 120 reformų ir investicijų, kuriomis siekiama bendrų ES prioritetų; iš jų daugiau nei 60 yra finansiškai remiamos iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP) ir 40 – iš sanglaudos politikos fondų[10]. Plano reformos ir investicijos taip pat grindžiamos esamu vyriausybės strateginiu dokumentu *Bulgarijos 2030 m. nacionalinė vystymosi programa*.

Kalbant apie bendrą sąžiningos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos, įskaitant Reglamente (ES) 2021/1119 nustatytus klimato srities tikslus, prioritetą, į planą įtrauktos kelios priemonės, suskirstytos pagal tokias politikos išlaidų kategorijas, kaip transporto junglumo skatinimas, energetika, skaitmenizacijos skatinimas, švietimo įgūdžių ir užimtumo stiprinimas, vandens tiekimas ir nuotekų valymas, klimatas, aplinka ir žemės ūkis. Į planą įtrauktomis reformomis ir investicijomis ketinama atsižvelgti, be kita ko, į 2022 ir 2023 m. pateiktas KŠSR dėl energijos vartojimo efektyvumo, 2023 ir 2024 m. pateiktas KŠSR dėl energijos vartojimo efektyvumo ir socialinės įtraukties bei apsaugos, 2019, 2020, 2022, 2023 ir 2024 m. pateiktas KŠSR dėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos, infrastruktūros ir tinklų, 2019 m. pateiktas KŠSR dėl mokslinių tyrimų ir inovacijų, regioninės plėtros ir vietos viešųjų paslaugų, 2019, 2020, 2023 ir 2024 m. pateiktas KŠSR dėl transporto ir regioninės plėtros, 2019, 2020, 2023 ir 2024 m. pateiktas KŠSR dėl įgūdžių, profesinio rengimo ir mokymo bei suaugusiųjų mokymosi.

(25) Kalbant apie bendrą socialinio ir ekonominio atsparumo, įskaitant Europos socialinių teisių ramstį, prioritetą, į planą įtrauktos kelios reformos ir investicijos, apimančios įvairias politikos sritis: tvarius viešuosius finansus, ekonomiką ir verslo aplinką, teisingumo, valdymo ir finansinio patikimumo stiprinimą, transporto junglumo skatinimą, energetiką, sveikatos ir socialinės įtraukties skatinimą, švietimo įgūdžius ir užimtumą. Į planą įtrauktomis reformomis ir investicijomis ketinama atsižvelgti, be kita ko, į 2019 ir 2020 m. pateiktas KŠSR dėl sveikatos priežiūros, 2019 ir 2020 m. pateiktas KŠSR dėl darbo rinkos politikos, 2020 ir 2024 m. pateiktas KŠSR dėl švietimo, nediskriminavimo ir lygių galimybių, 2020 m. pateiktas KŠSR dėl galimybių gauti finansavimą ir augimo finansavimo, 2020, 2022 ir 2023 m. pateiktas KŠSR dėl biudžeto sistemos ir fiskalinio valdymo, 2019, 2020, 2023 ir 2024 m. pateiktas KŠSR dėl skurdo ir socialinės įtraukties, 2019 ir 2020 m. pateiktas KŠSR dėl verslo aplinkos, 2019, 2020, 2022, 2023 ir 2024 m. pateiktas KŠSR dėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos, infrastruktūros ir tinklų, 2019, 2020, 2023 ir 2024 m. pateiktas KŠSR dėl transporto ir regioninės plėtros ir 2019 m. pateiktas KŠSR dėl mokesčių administravimo, mokesčių slėpimo ir vengimo.

(26) Kalbant apie bendrą energetinio saugumo prioritetą, į planą įtraukta reformų ir investicijų, kad būtų užtikrinta energetinė nepriklausomybė ir kartu mažinama energetikos sektoriaus priklausomybė nuo iškastinio kuro. Plane numatytos reformos, kuriomis skatinamas rinkos principų taikymas energetikos sektoriuje, be kita ko, liberalizuojant elektros energijos rinką, reformos ir investicijos, kuriomis siekiama diferencijuoti tiekimą ir gerinti ryšius su kaimyninėmis šalimis, taip pat kuriomis skatinama atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamyba ir kaupimas. Į planą įtrauktomis reformomis ir investicijomis ketinama atsižvelgti, be kita ko, į 2019, 2020, 2022, 2023

[10] Bulgarijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniame struktūriniame plane pateiktos nuorodos atspindi šiuo metu galiojantį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Bulgarijos vyriausybė ketina pateikti prašymą leisti peržiūrėti jos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą pagal Reglamento (ES) 2021/241 21 straipsnį ir prašymą įtraukti skyrių „REPowerEU“.

ir 2024 m. pateiktas KŠSR dėl atsinaujinančiųjų išteklių energijos, infrastruktūros ir tinklų, 2022 ir 2023 m. pateiktas KŠSR dėl energijos vartojimo efektyvumo, 2023 ir 2024 m. pateiktas KŠSR dėl energijos vartojimo efektyvumo ir socialinės įtraukties bei apsaugos. Į planą neįtraukta priemonių, kuriomis būtų atsižvelgta į 2019 m. KŠSR dėl valstybės valdomų įmonių valdymo tobulinimo, ir priemonių, kuriomis būtų siekiama atsižvelgti į 2019 ir 2020 m. KŠSR dėl kovos su pinigų plovimu sistemos veiksmingos priežiūros ir vykdymo užtikrinimo. Tačiau jas apima priemonės pagal ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir VKM II įsipareigojimai po prisijungimo. Į planą taip pat neįtraukta priemonių, kuriomis būtų atsižvelgta į 2019 m. KŠSR dėl grupės lygmens priežiūros ne bankų finansų sektoriuje vykdymo užtikrinimo ir dėl automobilių draudimo sektoriaus struktūrinių trūkumų šalinimo.

(27) Kalbant apie bendrą gynybos pajėgumų prioritetą, plane numatytos investicijos į naujų karinių pajėgumų modernizavimą ir įsigijimą pagal Investicijų į gynybą programą – Nacionalinio Susirinkimo priimtą planą, apimantį laikotarpį iki 2032 m.

(28) Plane pateikiama informacija apie suderinamumą ir, jei reikia, papildomumą su sanglaudos politikos fondais ir Bulgarijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu. Plane daromos tinkamos nuorodos į priemones, įtrauktas į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą ir DFP, ir pateikiama keletas papildomų nacionaliniu lygmeniu finansuojamų priemonių.

(29) Plane pateikiama Bulgarijos viešųjų investicijų poreikių, susijusių su bendrais ES prioritetais, apžvalga. Kalbant apie ES bendrą sąžiningos žaliosios pertvarkos, įskaitant suderinamumą su Europos klimato teisės aktais, prioritetą, plane nustatyti investicijų poreikiai, susiję su penkiomis prioritetinėmis sritimis, nurodytomis 2021–2030 m. integruotame nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane, parengtame pagal Reglamentą 2018/1999, t. y.: 1) priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimu, 2) energijos vartojimo efektyvumu, 3) energetiniu saugumu, 4) energijos vidaus rinka ir 5) moksliniais tyrimais, inovacijomis ir konkurencingumu. Be to, plane nustatyti investicijų poreikiai, susiję su prisitaikymu prie klimato kaitos. Kalbant apie investicijų į socialinį ir ekonominį atsparumą, įskaitant Europos socialinių teisių ramstį, poreikius, plane nustatyti investicijų poreikiai švietimo, įgūdžių, užimtumo, sveikatos priežiūros prieinamumo, socialinių paslaugų ir ilgalaikės priežiūros, lyčių lygybės ir Europos vaiko garantijų sistemos įgyvendinimo srityse. Kalbant apie bendrą ES energetinio saugumo prioritetą, plane nustatyti investicijų poreikiai siekiant įvairinti gamtinių dujų tiekimo šaltinius ir maršrutus, be kita ko, plėtojant infrastruktūrą; papildomi poreikiai susiję su hidroelektrinėmis ir plūdriosiomis elektrinėmis, biomasės naudojimu elektros energijos gamybai ir elektros energijos kaupimo pajėgumais. Kalbant apie ES bendrą prioritetą prireikus stiprinti gynybos pajėgumus, plane nustatyti investicijų į šalies ginkluotųjų pajėgų modernizavimą poreikiai.

Komisijos vertinimo išvada

(30) Apskritai Komisija laikosi nuomonės, kad Bulgarijos planas atitinka Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus.

BENDRA IŠVADA

(31) Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 17 straipsnį Taryba Bulgarijai turėtų rekomenduoti nuo 2025 m. pradėti taikyti plane nustatytą grynųjų išlaidų planą,

REKOMENDUOJA BULGARIJAI:

užtikrinti, kad grynųjų išlaidų augimas neviršytų šios rekomendacijos I priede nustatytų didžiausių rodiklių.

I PRIEDAS

Didžiausias grynųjų išlaidų augimo tempas
(metinis ir bendras augimo tempai nominaliąja verte)
Bulgarija

Metai		2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.
Augimo tempas (%)	Metinis	6,2	4,9	4,4	4,0
	Bendras (*)	6,2	11,4	16,3	21,0

(*) Bendras augimo tempas apskaičiuojamas atsižvelgiant į 2024 bazinius metus. Bendras augimo tempas naudojamas atliekant metinę *ex post* atitikties stebėseną kontrolės sąskaitoje.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė